



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem**

**Scardeone, Bernardino**

**Venetiis, 1542**

Grauissime peccare, qui praesunt, si comittant, ut alii suo exemplo  
peccent cap. x

**urn:nbn:de:hbz:466:1-30433**

ligunt hi non eos habendos esse magnos uiros, qui magna nomina sortiuntur, sed qui res magna quoque uirtute perficiunt: sicut neque qui longiorem dorso uestem induit, longior habendus est sed fuerit membrum procerus: quoniam nec corporis habitum ueste, sed statura metimur nec hominis dignitas ex honore, sed ex meritis proficiens extollitur. Falso igitur gloriantes breui gaudebunt, sicut miles histrionibus, qui saepe quum sint inopes personam diuitis agunt, et quum fortasse serui sint personas referunt dominorum, uerum perfecta fabula, nihil aliud sunt, quam quod prius fuerant, et inopes et serui. Sic sane sunt dignitates, et honores, quibus afficiuntur indigni: nam perfecta uitae fabula, apparebunt falsa, ac ficta omnia: atque eiusmodi homines personas scaenicas induisse, non ueras.

Grauisime peccare qui praesunt, si committant ut alii suo exemplo peccent.

Cap. X.

**E**T enim cuiusque fasces honoris, et potestatis insignia tribuuntur: atque ex officio tutela, et salus animarum mandatur, is scire debet non propriae gloriae studendum esse, sed pro communi potius commodo, et praesertim subditorum sibi semper excubandum. Nam ut pupillaris tutela, sic et ecclesiastica procuratio ad eorum maxime utilitatem spectare debet, quorum est tutela commissa, non autem ad commodum illorum, quibus committitur. Hic autem si quid aduersi contigerit, primo induces ipsos, atque procuratores seuerissime animaduertenda iniuria est, deinde in ceteros. Neque id sanos ab re: tanto enim perniciosius peccatur, quanto rei malae auctor fuerit ipse praestantior. Homo namque quum facile suapte natura ad deteriora labatur, quid erit si ad perniciem dux accesserit, qui datus fuerat ad salutem? Quid enim uel fieri, uel dici turpius potest, quam illum ipsum qui personam doctoris, et consultoris acceperit, ea face-



## DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

re, ad quæ dissuadenda sit ipsæ præsertim doctor electus: atq; in his ipsis uetitis ita delabi, ut sit ipsæ accerrime castigandus: In consiliis sane ducis posita est uirtus, salusq; militantium. Bonus dux ( ut aiunt ) bonum reddit comitem: & sicut populus, sic et sacerdos. Pereunt siquidem cum malis pastoribus greges: contra uero perituri alioqui boni pastoris studio conseruant.

Scilicet in uulgus manant exempla regentum. Non enim quicquam imitatur libentius, quam quod à uiris principibus, et religiosis conspexerit factitari, ita q; isti ipsi ruere non possint quin et cæteri unà secum eodem labefactati contagio, atq; eodem impulsu motu concidant. Nam his, uti sapientioribus, ac iustioribus, tanta fides habetur, ut nulla uideatur esse in eis fraudis, iniuriæq; suspicio. Quare eis et salutem suam, et fortunas, et liberos rectissime, et tuto committi quisq; posse arbitratur. Eidem nanq; maiorem solemus habere iis quos plus sapere credimus, atq; existimamus maiori iustitia, prudentiaq; poliere, quam cæteris. Propterea, M. Tullius in libro quem de legibus ædidit, Non inquit tam malum est, quod principes peccent, ( quanq̄ est magnum hoc per seipsum malum, quantum illud, q; multi etiam imitatores principum existant. Nam uidere licet, si uelis replicare memoriam temporum, qualiscunq; summi ciuitatis uiri fuerint, talem, et ciuitatem fuisse, et quæcunq; mutatio morum in principibus extiterit, eandem quoq; populos insecutam: atq; cuiusmodi fuerit dux, tales, ut plurimum, fieri subditos. Quocirca perniciose de R. p. merentur uitiosi principes: q; non solum uitia concipiunt ipsi: sed q; ea quoq; in fundunt in ciuitatem, neq; solum peccant, q; illi ipsi corrumpuntur, sed etiam q; corrumpunt cæteros, plus uere exemplo, q; peccato nocentes. Videte quam recte: quã p; præclare hic auctor, licet ethnicus, de ea re sentiat, q; q; studiose, atq; eleganter, et principum, et prælatorum uitia ipsa redarguat. Verissimum id sane



est, et annotatu dignissimū, quod hic Cicero differuit: nā  
 semp ut in corpore, sic et in populo, granissimus est mor-  
 bus, q̄ à capite diffunditur: nā si quoduis mēbrum: in reli-  
 quo corpore læsum, corruptū ve fuerit, nō tantū dē mali  
 affert: aut dāni: (q̄q̄ et hoc quoq̄ malū sit) q̄tū quū idē ip-  
 sum caput ī aliq̄ sui parte grautter elāguescit. An nescitis  
 q̄ oēs unū corpus sumus in Christo, et huius corporis  
 caput est ipse Christus, et huius capitis, hi, qui in ecclesia  
 præsunt oculi esse dicuntur: Ad hoc. n. p̄tinet circūspicere,  
 et circūlustrare omnia, cuncta summouere scandala, p̄ca-  
 uere cūcta discrimina: et tanq̄ duces, et pastores nō sinere  
 ouiculas dñi ire præcipites, et p̄dere ex præruptis uitio-  
 ri: ne forte pereant cū pastoribus greges, et mēbra male  
 affecta simul lāgueāt cū corpore, et impingāt oculoꝝ uī-  
 tio in petrā scādali, et in foueā decidāt peccatoꝝ. Nemo  
 nāq̄ istoꝝ prælatoꝝ, seu prepositoꝝ cadit unq̄: q̄n mul-  
 tos sibi subditoꝝ secū trahat: quādoq̄ dē in frequēti pop-  
 ulo, si q̄s forte ceciderit, exitio, et ruinæ esse soleāt sem-  
 p̄ sequētibus primi, aliis sup̄ alios temere ruētibus. Sicut  
 enim grues in tergum præuolātium capita reponunt, ut  
 tuto, rectaq̄; ducātur, quo tēdunt: sic populi salus in præ-  
 cedētium principum ductu reponitur: quoniā quocūq̄  
 ductores ipsi pergunt, subditi ultro facileq̄; sequuntur.  
 Quāobre quēadmodū boni prælati distributas à Deo  
 bifariā mercedes accipiēt: et q̄ ipsi uirtutē amplectātur,  
 et q̄ alios in uia uirtutis inducāt: ita improbi contra, du-  
 plici poena plectentur, q̄ et ipsi peccauerunt, et q̄ alios  
 suo exēplo induxerūt ad peccandū. Et. n. q̄cūq̄ altior cæ-  
 teris quasi in specula lōge lateq̄; cōspicius factus ē, is in  
 se cōspiciētibus tā boni q̄ mali faciendī occasionē cūctis  
 præstat. Nō sic ignobilis, uel priuatus: is. n. si ceciderit, nō  
 aliis cadit, sed sibi: neq̄; cōmuni salutē, sed propriæ tantū  
 infert cladē. Nihil profecto æque offendit, ac officit reli-  
 gioni, quam eam protectionis ansam præbere infirmis,  
 ut sese prælatorum suoz exemplis excusent. Nā quū uis



DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

dent aliquos ex his minus recte facere, protinus idē qua  
si rectum et ipsi sibi licere putant: et quod depræhendit  
ab uno istorum fieri, itidem de cunctis male suspicantur,  
Hinc data occasione statim linguam exacuunt in omnes  
eiusdem ordinis, homines, et absque delectu, et bonos, et  
malos: dilacerant: et ex unius, uel plurium delictis totam  
religiosorum manum diiudicant. Quamobrem uæh sa  
cerdotibus, prælatisq; omnibus improbis: et uæh cuius  
Matt. 18. que homini per quem scandalum uenit: et qui sese corā  
cæco ponit offendiculum. Sed heu quod hæc pauci  
considerant, et hoc uæh pauci uerentur: et tamen Deus  
est qui minatur: qui nec fallit unquā, nec fallitur. At qui  
nunc tantum potest, et in tantum præualuit cupiditatis ue  
sania, ut plerique nihil pendant Christi uerbum: et irruant  
in sortem domini, existimantes adeptos se esse imperia,  
et principatum, et non laborem potius curaque et custo  
diam Christianæ plæbis tuendæ: pro cuius salute uoluit  
Christus crucis supplicium perferre et miserabiliter mori

Quam peruerse faciant, uel qui abutuntur officio suo,  
uel qui non pietate, sed præcio aut ambitione  
adducuntur ad euangelizandum.

Cap.

XI.

**N**eminem equidem mereri de humano genere  
peius arbitror quam qui infulas, et prælaturas, et  
principatum in ecclesia Dei ambiunt, et ministerium spū  
rituale ueluti sordidum quoddam opificum, ac sæculi  
lare mercionum inique ad nundinationem, sub ficta  
specie religionis exercent, nihil minus interim quā plebi  
tem, et salutem animarum curantes. Nam uitam uiuere  
fœdam, et ad religionē adduci præcio, et mercede, pro  
ximum sanè est latrocinio: et tantum abest ut hæc sit pie  
tas, aut religiosi officium, ut nihil pietati, ac religioni ma  
gis possit esse contrarium, sordidissima quidem, et in  
quinatissima